

انواع  
روش های  
بازرگردانی  
ارز حاصل از صادرات

www.ntsw.ir

سامانه جامع تجارت

www.sana2.cbi.ir

سامانه سنا

www.cbi.ir

سایت بانک مرکزی

نظام یکپارچه معاملات ارزی که به اختصار «نیما» نامیده می شود، بستری است که با هدف مدیریت بازار ارز توسط بانک مرکزی و با همکاری وزارت صنعت، معدن و تجارت طراحی و پیاده سازی شده است. در این سامانه، صادرکنندگان کالا و خدمات به عنوان عرضه کنندگان ارز، صرافانی های مجاز و بانک های عامل به عنوان واسطه های نقل و انتقال ارز و واردکنندگان کالا به عنوان متقاضیان ارز فعالیت می نمایند. سامانه نیما به گونه ای طراحی شده است که در آن هر بازیگر با پنل اختصاصی خود با سایرین در ارتباط باشد. بدین ترتیب که واردکنندگان و صادرکنندگان از طریق «سامانه جامع تجارت» و صرافانی ها از طریق «سامانه سنا» و بانک ها از طریق «پرتال ارزی» به تبادل اطلاعات با یکدیگر می پردازند. مجموع تبادلات اطلاعاتی این سامانه ها «نظام یکپارچه معاملات ارزی» را تشکیل می دهد.



### در فضای مجازی با ما همراه باشید ...

ble.im/samane\_nima

پیام رسان بله



iGap.net/samane\_nima

پیام رسان آی گپ



Gap.im/samane\_nima

پیام رسان گپ



eitaa.com/samane\_nima

پیام رسان ایتا



Aparat.com/samane\_nima

سایت آپارات



۰۲۱-۷۵۴۹۲۰۰۰

شماره پشتیبانی سامانه نیما



در این فایل راهنما سعی شده است فرآیند انواع روش های بازگردانی ارز حاصل از صادرات تشریح شود. ابتدا جایگاه **ارز حاصل از صادرات** در نقشه کلی نظام جدید ارزی ترسیم شده و پس از آن فرآیندهای هر یک از روش های بازگردانی آن به چرخه تجاری کشور به صورت جزئی تر مورد بررسی قرار است.

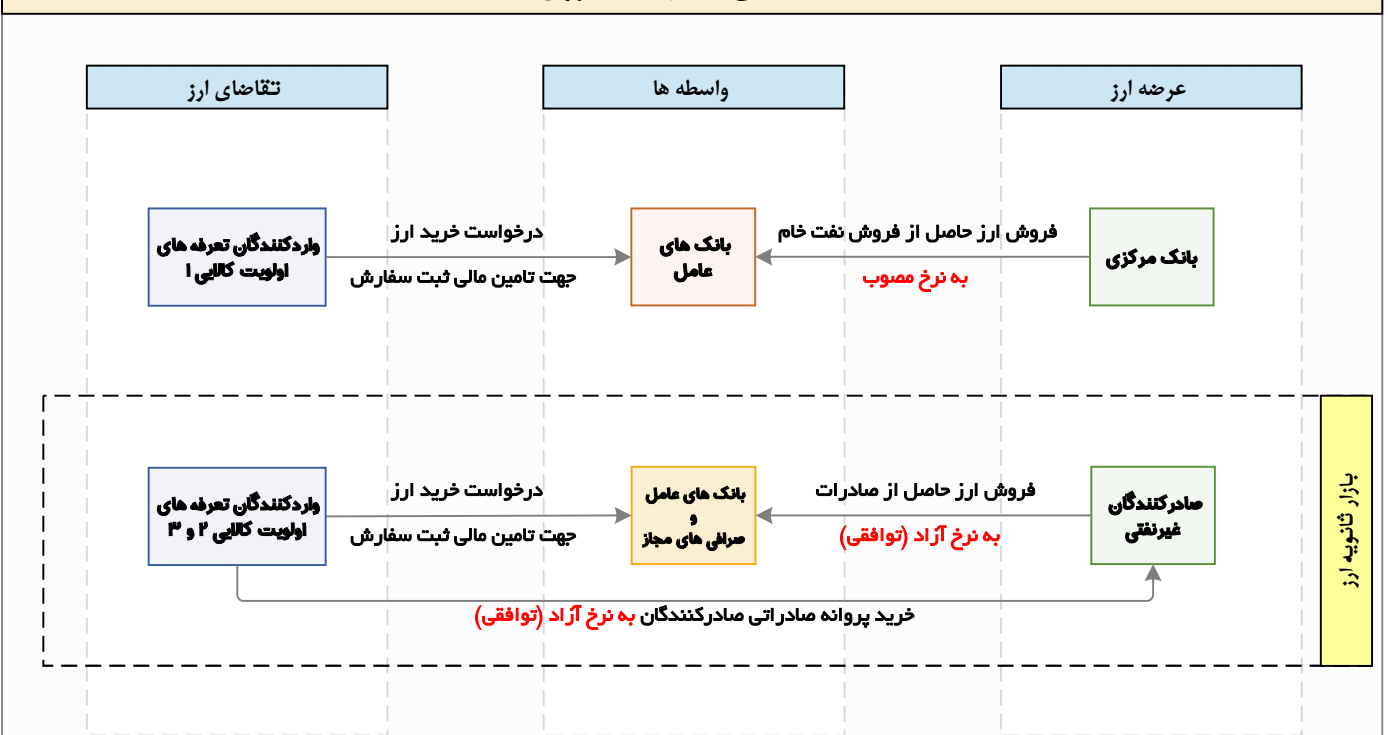
۱- کلیه صادرکنندگان موظفند **۹۵ درصد** از ارز حاصل از صادرات خود را ظرف مدت **۳ ماه** از تاریخ صدور پروانه صادراتی به چرخه تجاری کشور بازگردانند. روش های بازگردانی ارز حاصل از صادرات عبارتند از فروش ارز به صرافی های مجاز یا بانک های عامل از طریق سامانه نیما، فروش و واگذاری پروانه صادراتی به سایر واردکنندگان، واردات در مقابل صادرات، سپرده گذاری ارزی نزد بانک ها، پرداخت بدهی ارزی.

**تبصره:** صادرکنندگانی که صادرات آن ها در چارچوب قراردادهای پیمان های پولی سیستم بانکی به پول ملی تسویه می شود مشمول این قاعده نیستند.

۲- کلیه عملیات خرید و فروش ارز می بایست از طریق شبکه بانکی و صرافی های مجاز صورت گیرد.

۳- هرگونه عملیات تجاری ارزی توسط صرافی ها خارج از سامانه نیما **ممنوع** می باشد.

### نقشه کلی نظام جدید ارزی



### تعاریف

#### صادرکنندگان غیرنفتی

شامل کلیه صادرکنندگان کالا و خدمات اعم از صادرکنندگان عمده، پتروشیمی ها و شرکت های بخش خصوصی است. ارز حاصل از صادرات این صادرکنندگان می بایست ظرف مدت **۳ ماه** از تاریخ صدور پروانه صادراتی به چرخه تجاری کشور برگردد. یکی از روش های بازگردانی ارز حاصل از صادرات، فروش ارز به صرافی های مجاز از طریق **سامانه نیما** به **نرخ آزاد** است.

#### صرافی های مجاز و بانک های عامل

کلیه صرافی های مجاز و بانک های عامل در کشور می توانند از طریق **سامانه نیما** ارز حاصل از صادرات صادرکنندگان را در چارچوب ضوابط و مقررات بانک مرکزی خریداری نموده و به واردکنندگان تعرفه های گروه کالایی ۲ و ۳ بفروشند. **نرخ و کارمزد** خرید و فروش ارز **کاملاً آزاد** و بر مبنای **توافق طرفین** تعیین می شود.

#### اولویت بندی کالایی

وزارت صنعت، معدن و تجارت با هدف بهینه سازی تخصیص ارز تجاری، کالاها را بر اساس تعرفه HS آن ها به ۴ گروه دسته بندی نموده است. تامین ارز واردات گروه کالاهایی ۱ که نوعاً شامل کالاهای اساسی، دارو و تجهیزات پزشکی می باشد، از محل منابع بانک مرکزی یا بانک های عامل **به نرخ مصوب** صورت می گیرد. تامین ارز واردات گروه های کالایی ۲ و ۳ از طریق **سامانه نیما** به **نرخ آزاد** انجام می شود. گروه کالایی چهارم نیز شامل کالاهایی هستند که واردات آن ها به کشور **ممنوع** بوده و طبیعتاً تخصیص ارز برای آن ها نیز **ممنوع** است.

## عرضه ارز حاصل از صادرات

صادرکننده

گام ۱

صادرکننده با مراجعه به «سامانه جامع تجارت» در بخش «مدیریت ارز حاصل از صادرات» می تواند اقدام به عرضه ارز خود نماید. صادرکننده در این عرضه مواردی از جمله نرخ پیشنهادی ارز، مقدار کل ارز قابل عرضه، کشور و بانکی که ارز در آن وجود دارد، شرایط معامله و شرایط پرداخت وجه ریالی را مشخص می کند.

## ارائه تقاضاهای خرید

صرافی های مجاز  
و  
بانک های عامل

گام ۲

صرافی های مجاز و بانک های عامل با مراجعه به «سامانه سنا» می توانند ارزهای عرضه شده توسط صادرکنندگان را مشاهده نموده و تقاضاهای خرید خود را بر روی آنها ثبت نمایند. صرافی ها/بانک ها در این تقاضاها، مقدار ارز درخواستی و نرخ مورد نظر خود را درج می کنند.

## انتخاب تقاضاها جهت انجام معامله

صادرکننده

گام ۳

صادرکننده پس از مشاهده تقاضاها بر حسب تمایل خود می تواند یک یا چند صرافی/بانک را انتخاب کرده و با آن ها وارد معامله شود. لذا لازم است شماره حسابی را جهت واریز وجه ریالی معامله مشخص کند.

در این مرحله از فرآیند، بسته به این که صرافی/بانک، پرداخت کامل وجه ریالی معامله را قبل یا بعد از صدور حواله انجام دهد دو حالت رخ خواهد داد.



**نکته ۱:** مقدار ارز درخواستی صرافی ها/بانک ها در گام ۲، به صورت بازه ای مشخص می شود و این صادرکننده است که در گام ۳، مقدار ارز مورد نظر جهت معامله با هر یک از متقاضیان را با توجه به بازه اعلام شده مشخص می نماید. به عنوان مثال در صورتی که مبلغ ارز درخواستی یکی از متقاضیان ۱۰۰ تا ۲۰۰ یورو باشد، صادرکننده می تواند مبلغی در همین بازه (مثلاً ۱۷۰ یورو) به وی اختصاص دهد.

**نکته ۲:** صادرکننده می تواند در هنگام ثبت عرضه در صورت تمایل، نرخ پیشنهادی را مشخص نماید اما صرافی ها/بانک ها موظف هستند در زمان ارائه تقاضا، نرخ مورد نظر خود را نیز تعیین نمایند. در نهایت، نرخ تعیین شده توسط صرافی/بانک مبنای تعیین مبلغ ریالی معامله خواهد بود.

گام ۱	صادرکننده
-------	-----------

### ارائه پروانه صادراتی به سایر واردکنندگان

صادرکننده می تواند اطلاعات پروانه صادراتی خود را به سایر واردکنندگان جهت تامین ارز ثبت سفارش هایشان واگذار نماید. **واگذاری پروانه صادراتی و همچنین پرداخت وجه ریالی ارز منتقل شده، خارج از سامانه و بر اساس توافق طرفین صورت می گیرد.**

گام ۲	واردکننده
-------	-----------

### ایجاد ثبت سفارش

در اینجا واردکننده که می خواهد از ارز حاصل از صادرات صادرکننده جهت واردات استفاده نماید، لازم است در عملیات ثبت سفارش در تب «مالی و بانکی» فیلد «**نوع عملیات ارزی**» را **بانکی** و فیلد «**تامین ارز**» را **از محل صادرات** انتخاب نماید.

**!** واردکنندگان صرفا جهت واردات تعرفه های **اولویت کالایی ۲ و ۳** می توانند از پروانه صادراتی صادرکنندگان استفاده نمایند.

نکته

بازرگان بایستی پس از ثبت پیش فاکتور و دریافت نتیجه استعلام ضوابط تجاری، بر اساس نوع کالا، درخواست مجوز ارزی را به صورت سیستمی به یکی از دستگاه های مجوزدهنده ارزی (وزارت بهداشت/جهاد یا یکی از ۸ دفتر تخصصی وزارت صنعت، معدن و تجارت) ارسال کرده و پس از دریافت مجوز (در صورت تائید دستگاه مجوز دهنده) نسبت به پرداخت کارمزد و دریافت شماره ۸ رقمی ثبت سفارش اقدام نماید.

گام ۳	واردکننده
-------	-----------

### مراجعه به بانک عامل و درخواست تامین ارز ثبت سفارش

واردکننده جهت تامین ارز ثبت سفارش خود به بانک عامل مراجعه نموده و با ارائه اطلاعات پروانه صادراتی صادرکننده، برای آن ثبت سفارش درخواست تامین ارز می نماید.

گام ۴	بانک عامل
-------	-----------

### درخواست گواهی ثبت آماری (تخصیص ارز)

بانک عامل باید با مراجعه به سامانه «**پرتال ارزی**» از بانک مرکزی **درخواست گواهی ثبت آماری** از نوع «**ارز اشخاص**» و **از محل صادرات** نماید.

گام ۵	بانک عامل
-------	-----------

### اخذ تعهدات و وثایق لازم از بازرگان

در صورتی که گواهی ثبت آماری مورد تائید بانک مرکزی قرار بگیرد، بانک عامل موظف است تضمین لازم را از بازرگان مطابق **بند «ی» بخش اول مجموعه مقررات ارزی** اخذ نموده و تائیدیه آن را در «**سامانه تامین ارز**» اعلام نماید.

گام ۶	بانک عامل
-------	-----------

### ثبت اطلاعات پروانه صادراتی و استعلام جواز واگذاری پروانه

بانک عامل با مراجعه به «**سامانه تامین ارز**» اطلاعات پروانه صادراتی را ثبت می نماید. با توجه به اینکه مالکیت پروانه صادراتی متعلق به شخص دیگری (صادرکننده) هست لازم است بانک عامل از رضایت صادرکننده جهت واگذاری پروانه صادراتی اش به مشتری (واردکننده) اطمینان یابد. لذا از طریق «**سامانه تامین ارز**» درخواستی را مبنی بر تائید جواز واگذاری پروانه به آن مشتری ثبت می کند. این درخواست به صورت سیستمی جهت مشاهده صادرکننده به «**سامانه جامع تجارت**» ارسال می شود.

**!** لازم است بانک عامل در «**سامانه تامین ارز**» فیلد «**محل تامین ارز**» را **از محل صادرات غیر** انتخاب نماید.

گام ۷

صادرکننده

## تائید مجوز واگذاری پروانه صادراتی به واردکننده

صادرکننده لازم است با مراجعه به «سامانه جامع تجارت» در بخش «مدیریت ارز حاصل از صادرات»، درخواست بانک عامل مبنی بر جواز واگذاری پروانه صادراتی خود به آن واردکننده را تائید نماید.

⚠ واگذاری پروانه صادراتی در اینجا به پایان رسیده و از این گام به بعد رویه های معمول واردات توضیح داده شده است.

## ثبت ابزار پرداخت

گام ۸

بانک عامل

بانک عامل باید با مراجعه به «سامانه مدیریت تعهدات ارزی کشور (سمتاک)» نسبت به ثبت ابزار پرداخت در قالب «برات بدون تعهد پرداخت» اقدام نماید.

⚠ ابزار پرداخت بسته به نوع روش پرداخت می تواند به صورت LC یا حواله نیز ثبت شود.

## ارائه اسناد حمل به بانک عامل

گام ۹

واردکننده

واردکننده لازم است اسناد حمل ثبت سفارش خود را به بانک عامل تحویل دهد.

## ثبت اسناد حمل

گام ۱۰

بانک عامل

بانک عامل باید با مراجعه به «سامانه مدیریت تعهدات ارزی کشور (سمتاک)» اسناد حمل را ثبت کند.

## ثبت منشاء ارز

گام ۱۱

واردکننده

واردکننده موظف است با مراجعه به «سامانه جامع تجارت» در بخش «مدیریت عملیات ارزی بانکی»، اطلاعات منشاء ارز خود را ثبت کند.

## صدور اعلامیه تامین ارز

گام ۱۲

بانک عامل

بانک عامل با بررسی منشأ ارز، اقدام به صدور «اعلامیه تأمین ارز» می کند.

## ترخیص کالا از گمرک

گام ۱۳

واردکننده

واردکننده با مراجعه به گمرک و ارائه «شماره رهگیری اعلامیه تامین ارز (ساتا)» اقدام به ترخیص کالای خود می نماید.

## رفع تعهد و دریافت تضامین

گام ۱۴

واردکننده

واردکننده پس از ترخیص کالا جهت رفع تعهد و دریافت تضامین خود، باید به بانک عامل مراجعه نماید.

گام ۱

واردکننده  
(صادرکننده)

ایجاد ثبت سفارش

در اینجا واردکننده که می خواهد از ارز حاصل از صادرات خود جهت واردات استفاده نماید، لازم است در عملیات ثبت سفارش در تب «مالی و بانکی» فیلد «نوع عملیات ارزی» را بانکی و فیلد «تامین ارز» را از محل صادرات انتخاب نماید.

⚠️ واردات در مقابل صادرات صرفاً جهت واردات تعرفه های اولویت کالایی ۲ و ۳ می تواند استفاده شود.

نکته

بازرگان بایستی پس از ثبت پیش فاکتور و دریافت نتیجه استعلام ضوابط تجاری، بر اساس نوع کالا، درخواست مجوز ارزی را به صورت سیستمی به یکی از دستگاه های مجوزدهنده ارزی (وزارت بهداشت/جهاد یا یکی از ۸ دفتر تخصصی وزارت صنعت، معدن و تجارت) ارسال کرده و پس از دریافت مجوز (در صورت تائید دستگاه مجوز دهنده) نسبت به پرداخت کارمزد و دریافت شماره ۸ رقمی ثبت سفارش اقدام نماید.

گام ۲

واردکننده  
(صادرکننده)

مراجعه به بانک عامل و درخواست تامین ارز ثبت سفارش

واردکننده جهت تامین ارز ثبت سفارش خود به بانک عامل مراجعه نموده و با ارائه اطلاعات پروانه صادراتی، برای آن ثبت سفارش درخواست تامین ارز می نماید.

درخواست گواهی ثبت آماری (تخصیص ارز)

گام ۳  
بانک عامل

بانک عامل باید با مراجعه به سامانه «پرتال ارزی» از بانک مرکزی درخواست گواهی ثبت آماری از نوع «ارز اشخاص» و از محل صادرات نماید.

اخذ تعهدات و وثایق لازم از بازرگان

گام ۴  
بانک عامل

در صورتی که گواهی ثبت آماری مورد تائید بانک مرکزی قرار بگیرد، بانک عامل موظف است تضامین لازم را از بازرگان مطابق بند «ی» بخش اول مجموعه مقررات ارزی اخذ نموده و تائیدیه آن را در «سامانه تامین ارز» اعلام نماید.

ثبت اطلاعات پروانه صادراتی

گام ۵  
بانک عامل

در صورتی که گواهی ثبت آماری مورد تائید بانک مرکزی قرار بگیرد، بانک عامل موظف خواهد بود اطلاعات پروانه صادراتی را در «سامانه تامین ارز» ثبت نماید.

⚠️ ثبت اطلاعات در سامانه توسط بانک عامل، در صورت نامعتبر بودن پروانه صادراتی امکان پذیر نخواهد بود.

ثبت ابزار پرداخت

گام ۶  
بانک عامل

پس از صدور حواله ارزی به حساب فروشنده خارجی، بانک عامل موظف خواهد بود با مراجعه به «سامانه مدیریت تعهدات ارزی کشور (سمتاک)» نسبت به ثبت ابزار پرداخت در قالب «برات بدون تعهد پرداخت» اقدام نماید.

⚠️ ابزار پرداخت بسته به نوع روش پرداخت می تواند به صورت LC یا حواله نیز ثبت شود.

### ارائه اسناد حمل به بانک عامل

واردکننده لازم است اسناد حمل ثبت سفارش خود را به بانک عامل تحویل دهد.

واردکننده  
(صادرکننده)

گام ۷

### ثبت اسناد حمل

بانک عامل باید با مراجعه به «سامانه مدیریت تعهدات ارزی کشور (سمتاک)» اسناد حمل را ثبت کند.

بانک عامل

گام ۸

### ثبت منشأ ارز

واردکننده موظف است با مراجعه به «سامانه جامع تجارت» در بخش «مدیریت عملیات ارزی بانکی»، اطلاعات منشأ ارز خود را ثبت کند.

واردکننده  
(صادرکننده)

گام ۹

### صدور اعلامیه تامین ارز

بانک عامل با بررسی منشأ ارز، اقدام به صدور «اعلامیه تامین ارز» می‌کند.

بانک عامل

گام ۱۰

### ترخیص کالا از گمرک

واردکننده با مراجعه به گمرک و ارائه «شماره رهگیری اعلامیه تامین ارز (ساتا)» اقدام به ترخیص کالای خود می‌نماید.

واردکننده  
(صادرکننده)

گام ۱۱

### رفع تعهد و دریافت تضامین

واردکننده پس از ترخیص کالا جهت رفع تعهد و دریافت تضامین خود، باید به بانک عامل مراجعه نماید.

واردکننده  
(صادرکننده)

گام ۱۲



## مراجعه به بانک عامل

صادرکننده

گام ۱

صادرکننده پس از مراجعه به بانک عامل نسبت به پرداخت بدهی ارزی اقدام می نماید.

## دریافت وجه از صادرکننده

بانک عامل

گام ۲

بانک عامل وجه صادرکننده را دریافت نموده و اطلاعات آن را در «سامانه ITRS» ثبت می نماید سپس کد رهگیری مربوطه را به صادرکننده ارائه می کند.

## ثبت اطلاعات در سامانه جامع تجارت

صادرکننده

گام ۳

صادرکننده به «سامانه جامع تجارت» مراجعه نموده و در بخش «درگاه اظهار ارز حاصل از صادرات» اطلاعات را درج می کند.

## مراجعه به بانک عامل

صادرکننده

گام ۱

صادرکننده پس از مراجعه به بانک عامل نسبت به سپرده گذاری ارزی اقدام می نماید.

## دریافت وجه از صادرکننده

بانک عامل

گام ۲

بانک عامل وجه صادرکننده را دریافت نموده و اطلاعات آن را در «سامانه ITRS» ثبت می نماید سپس کد رهگیری مربوطه را به صادرکننده ارائه می کند.

## ثبت اطلاعات در سامانه جامع تجارت

صادرکننده

گام ۳

صادرکننده به «سامانه جامع تجارت» مراجعه نموده و در بخش «درگاه اظهار ارز حاصل از صادرات» اطلاعات را درج می کند.

نکته

وجوه سپرده گذاری شده در هر زمان **صرفاً** می تواند به مصرف روش های ۱ الی ۴ برسد.